

ex ipso Missali, et ex propria diei Missæ desumptum. Post Missam, et in aliis functionibus cantiones admittimus patrio idiomate conditas, dummodo eorum argumentum et melodia vere ædificet, et falsæ, ineptæ, vel profanum sapientes prorsus eliminantur. Immo optandum est, ut iis in functionibus fideles omnes uno ore et corde, in hymnis et canticis religiosis, pios animi affectus ad cœlestia dirigant, eorumque voces ascendant ad thronum gratiæ et misericordiæ.

VIII. Quemadmodum cantus Ecclesiastici scopus plane pessum datur, si eo dirigatur, ut aures tantum inani voluptate demulceat, ita cultus divini majestas, nisi cantores tales sint, qui Ecclesiam non deceant. Mulierum in cantantium choro Ecclesiæ usu non recipiuntur in sacra liturgia, quia illas, et cultus divini leges, et cantus liturgici dignitas plane arcendas edicunt. Decernimus itaque et mandamus, excludendas prorsus esse ab odeo cantorum. Licitum tantum sit, Missas solemnes, aliasque sacras functiones cantu prosequi monialibus, aliisque fœminis in comunitate degentibus. Licebit etiam puellis in minoribus et ruralibus ecclesiis, ubi cantores deficiant, et in functionibus ad eas speciatim pertinentibus uti sunt novemdiales filiarum Mariæ, exercitia mensis Mariani, et alia hujusmodi. Parochi invigilent, ne occasione hujus permissionis, aliquis abusus introducatur, et præcipue ne diversi sexus personæ simul concentus musicos peragant.

IX. Laici vero, qui ad officium canendi in Ecclesia admittantur, religiosi sint, ac vitam vere christianam ducentes; tales nimirum qui quod ore cantant, corde credant, et operibus comprobent (1). Proprio autem munere pie decenterque ipsi fungantur, et illius sanctitatem semper præ oculis habeant. «Quid enim beatius, inquit S. Basilius, quam in terra concentum angelorum imitare, et hymnis et canticis creatorem laudare?» (2).

TITULUS IX.

DE ECCLESIIS ET ORATORIIS.

Deus cujus deliciæ sunt esse cum filiis hominum (3), templa sibi extruenda voluit, ubi in augustissimo amoris Sacramento nobiscum sit usque ad consummationem sæculi (4). Templum ergo, utpote tabernaculum Dei cum hominibus ad habitandum cum eis (5), sanctum est, Dei structura est, Dei ædificatio est, domus orationis, in

(1) Conc. Carthag. IV. Can. 10. (2) Epist. 1, ad Gregor.
(3) Prov. VIII, 31. (4) Matth. XXVIII. 20. (5) Apoc. XXI, 1.

qua omnis qui petit accipit, qui quærit invenit, et pulsanti aperietur (1). In ea ingressi per baptismum, filii Dei nominamur et sumus (2), Spiritu promissionis Sancto signamur, Deum adoramus, sacratissimam et unice dignam ipsi hostiam offerimus, a peccatis mundamur, pane cœlesti reficimur, Dei verba audimus, quibus fides nutritur, spes erigitur, charitās fovetur. In ea tamquam cives sanctorum, et domestici Dei habitari permittimur, et ad cœlestium contemplationem vocati, colloquia cum Deo miscemus, ejus dona consecuturi donec in cœlesti Hierusalem in perpetuum permansuri ingrediamur et summo nostro bono, Deo scilicet, in ævum perfruamur. Locus ergo iste sanctus est, in quo orat sacerdos pro populo, ideoque eum decet omnis sanctitudo (3) nihilque in eo nisi sanctum, nisi ad pietatem trahens, nisi ad venerationem excitandam idoneum inveniri debet.

Eapropter, ut nostræ provinciæ templa, tam ea quæ sunt, quam quæ in posterum extruenda sint, sanctitatem, decorem, munditiam spirent, iisque sint instructa quæ eorum dignitas, Christi religio, et ecclesiastica disciplina requirit, capita quædam ex decretorum Ecclesiæ thesauro delibantes, sequentia proponimus, et ut executioni, quantum fieri possit, religiose mandentur, decernimus.

I. Quamvis Ecclesias et publica oratoria extruere pium et laudabile opus sit, a sacris tamen canonibus statutum est, nemini id licere nisi veniam ab Episcopo in scriptis obtinuerit (4), quæ dari nequit, quin prius constet de necessaria dote ab ipso Ordinario præfigenda, prout sufficiens sit ad conservationem, ornatum, et instaurationem, atque pariter comprobetur, nec alicujus juri præjudicium inferri, nec aliis incommodis occasionem dari (5). Vetitum est similiter jam erecta templa novis constructionibus amplificare vel mutare, nisi præhabita Ordinarii licentia, cujus examini et approbationi subjicienda est novæ Ecclesiæ, oratorii, seu cappellæ adumbratio.

II. Locus pro nova Ecclesia extruenda, quoad fieri possit, editus ac prominens eligatur, uti ab antiquissima traditione, ab Apostolis derivata, commendatur, in memoriam Salvatoris nostri, qui Calvariæ monticulum ascendit ad se ipsum pro omnium salute immolandum, et ut significetur civitas sancta Ecclesia supra montem posita (6).

(1) Matth. VII, 8. (2) S. Joann. III, 1. (3) Ps. XCII, 7.
(4) Can. *Nemo* 8. De consecr. Can. *Ecclesias* de cons. cap. *Cum olim* de privileg. cap. *Auctoritate*. De privileg. in 6.
(5) Can. 9. De consecr. dist. 1. Can. *Quidam* 10 caus. 18 quæst. 2.
(6) Matth. V. 14, 16, 18.—Apoc. XXI, 10.

Oportebit ergo templa, quæ non nisi in plano condi possunt, aliquantulum eleventur, ita ut per aliquot gradus, numero quidem impares ad ipsa ascensio fiat.

III. Curandum quoque est, ut a quibuscumque ædificiis aliquantulum dissitæ sint Ecclesiæ, ac prorsus separatæ. Quod si rationabili de causa aliter fieri oportet, caveatur saltem, ne adjuncta ædificia prospectum et decorem domus Dei impediunt vel offendant.

IV. Architecturæ dispositio eligatur, quæ magis consentanea traditioni ecclesiasticæ, ac arti christianæ censeatur; sed præcipue commendamus, ut Ecclesiæ forma illa sit, ab Apostolorum constitutionibus sacrata (1) quæ crucis, scilicet, in qua salus mundi pependit, speciem quamdam exhibeat, ad representanda orthodoxæ fidei mysteria præ omnibus apta.

V. In delineanda Ecclesia, quatenus locorum dispositione liceat, presbyterium vertatur in orientem, in occidentem porta principalis, ita ut tam sacerdos in altari principali sacrificium offerens, quam assistens populus orientem æquinoctialem respiciant. Sic antiquitus, et, juxta plures auctores, ex apostolico instituto, condebantur templa, ut videlicet, «ad paradisum unde excidimus, antiquam patriam et regionem nostram respiciamus, atque Deum oremus, ut ad locum, unde exules ejecti sumus, nos velit restituere (2).

VI. Quod apostolicæ sanctiones cavent, ne scilicet in fornicibus, aut tectis Ecclesiæ vel oratorii alicujus, in quo sacra fiunt, ambulacra sint, vel conclavia ad profanos usus, aut cubicula dormientibus destinata, aut loca ubi columbæ, vel alia altilia alantur, stricte observanda edicimus (3).

VII. Nemini etiam absque apostolico privilegio, ex contigua domo, nisi conventualis vel parochialis sit januam aut fenestram habere et aperire licet, quæ in ecclesiam prospectum, aut ingressum præbeat, neque tribunam, seu angusta odeam (4).

VIII. Ecclesiarum præsidēs, ac præcipue parochos provocamus, ut domus Dei tamquam sponsæ suæ charissimæ curam gerentes, solerter ac studiose invigilent illius integritati et incolumitati, et ut tectum ac parietes in integro statu conserventur, atque mox instauratur quidquid reparatione indigeat. Semel saltem in anno inspectio

(1) Const. Apost. lib. II, cap. 57.

(2) S. Isidor. *De origin.* lib. XV, cap. 4.—Athanas. ad Antioch. Princ. Quæst. 37.

(3) S. Cong. Episc. et Regul. 26 Jul. 1623.—2 Oct. 1626. Edict. S. Pii V pro urbe 28 Nov. 1572.

(4) S. Cong. Episc. et Reg. 17 Julii 1629.—8 Jun. 1646.—3 Oct. 1692.

fiat tectorum ad reponendas tegulas, quæ ruptæ fuerint, aliasque opportunas instaurationes faciendas in trabibus, in parietibus, in pavimento, ne ex incuria grave obveniat detrimentum, ad quod resarciendum minime sufficiant Ecclesiæ redditus.

IX. In ecclesiis et oratoriis instaurandis caveant, qui illis præpositi sunt, ne quid antiqua architectura immutetur, aut pereat quidquid ad antiquitatem aut historiam pertinet, ideoque, antequam manus admoveant, Episcopum certiores faciant, et optatæ innovationis delineationem ad ipsum deferant, sine cujus licentia nihil in æde sacra sive interius, sive exterius locare aut immutare præsumant. Obtena vero licentia, in cunctis, vel minimis, approbatæ delineationis insistant, vigilesque videant, ut opus piis mentibus, et manibus peritis credatur.

X. Optandum foret, ut parochi, omnesque sacerdotes solidam archæologiæ ecclesiasticæ peritiam, ac sufficiens de artis christianæ principiis et mysteriis judicium acquirerent, ne sinistro eorum arbitrio, uti non semel accidit, deficiente siquidem scientia et dexteritate, conservanda tollantur, abolenda retineantur, et instauranda, potius deformata, quam renovata vituperentur. Hac de causa prohibemus, statuam seu tabulam principalem altaris vel quamcumque aliam, etiam sub prætextu novam et meliorem substituendi, a suis locis amoveri absque Episcopi licentia, post visitationem et inspectionem loci et rei, in scriptis concessa.

XI. Parietes interiores ecclesiarum nitidi semper sint, ab omni situ et squalore detergi, et pavimentum a sordibus mundum. Quare jubemus ut illæ semel saltem in anno perpoliantur: hoc semel in hebdomada, vel pluries etiam, si opus fuerit, scopis everratur, et sedilia, altaria, sedes confessionales, omnia denique a pulvere emundentur. Parietes exteriores non sint indecori, neque arboribus, vepribus, fructicibus, hæderis, aliisque id genus obducti, ne quid detrimenti ex iis patiantur Ecclesiæ fundamenta aut muri.

XII. Januæ Ecclesiæ firmissimis valvis, clavibus et forti sera muniuntur, et claves fideliter custodiantur. Item ostium turris campanariæ sera et clavi munita et clausa sit. Fenestræ, nisi quam maxime ab humo elevatæ, clathris seu retibus ferreis muniuntur, et vitreis cancellis protegantur.

XIII. Ecclesiarum rectores invigilent ut campanæ semper ordinate, videlicet, debito tempore ac modo pulsentur; ita ut fideles ad sacras quidem functiones vocari possint, eisque opportuna religionis ac pietatis signa præberi; nullatenus vero ipsis, præsertim ægrotan-

tibus, tædium ac molestia afferatur. Nec patiantur, ut dum sacræ functiones in Ecclesia peraguntur, pulsentur campanæ ob alias non religiosas causas, et si dissidium aliquod circa hoc, vel circa alios abusus oriatur, summa prudentia se gerant, et certiores illico Episcopum faciant, ut id agere sua auctoritate possit, quo gravia incommoda et mala vitentur.

XIV. Ad augendam domus Dei majestatem et decorem optandum est, ut saltem insigniores Ecclesiæ parochiales, data opportunitate solemniter consecrentur (1).

XV. Postquam generatim de Ecclesia ediximus, nonnulla etiam circa ejus partes decernenda et monenda opportunum censemus.

XVI. Præcipua Ecclesiæ pars est altare, propter quod et ipsa consecratur Ecclesia, quodque ipsum Christum Dominum repræsentat (2), qui petra est et lapis Ecclesiæ angularis. Deceret igitur omnino, ut quemadmodum majores nostri a sæculo commendarunt, ex integro, et solido et perpolito lapide, saltem altare princeps uniuscujusque Ecclesiæ formaretur. Quod si procurari non possit, tam ipsius majoris, quam aliorum altarium mensæ, quæ noviter erigantur, ad minus lateritiæ sint. Si vero ligneæ fuerint, parieti colligatæ esse debent (3). Nullum in altari fixo armarium aut fenestella aperiatur, cum solæ sanctorum reliquiæ subtus illud custodiri possint (4), quod congruenter et ob reverentiam intelligi debet etiam de omnibus altaribus. Minime convenit altaria multiplicare, atque sic locare, ut ecclesiæ pilis seu columnis adhæreant. Nisi superior mensæ pars unius sit petræ consecratæ, in medio illius inseratur ara consecrata, quæ petra altaris, aut altare portatile dicitur, quæ pro altari majore talis esse debet, ut commode præter calicem et patenam, sacra pyxis et ostensorium in occasionibus collocari possint. Tribus mappis seu tobaleis lineis et mundis operiatur mensa, quarum superior ex utroque latere decenter perpendeat usque ad solum, nisi mensa ad instar sepulchri extracta fuerit. Circa angulos nullæ coronides nec ligneæ, nec utcumque pretiosæ ducantur, sed eorum loco apponi poterunt fasciæ ex auro vel serico confectæ et variegatæ (5). Pallio autem, quod antependium dicitur, mensæ pars anterior ornari solet, nisi ipsamet particulari formositate picturæ seu sculpturæ alioquin emineat, et quantum fieri poterit, officii colori respondere debet.

(1) S. Rit. Cong. 7 Aug. 1875. (2) Pontif. Rom. *De ordinat. subdiac.*
(3) S. R. C. 10 Nov. 1612.—3 Dec. 1661. (4) Act. Eccles. Mdiol.
(5) Cærem. Episc. Lib. I, cap. 12, n. 11.

XVII. Super gradum mensæ sit inter duo saltem candelabra, et in altari majori semper inter sex, *eminens effigies* sculpta, seu picta, Christi Domini e cruce pendentis, ita collocata, ejusque magnitudinis, ut quemadmodum jubet Benedictus XIV (1), sacerdos celebrans et populus sacrificio assistens *Crucifixum*, non vero crucem solam, facile et commode intueri possint. Reprobamus ergo usum apponendi in ipsa mensa, vel super cartellam, vulgo *sacra*, parvam crucem quæ a populo nequit videri, dum Missa celebratur: *eminens* enim, et omnibus visibilis esse debet (2).

XVIII. Tabernaculum ad asservendam Sacratissimam Eucharistiam sit pro cujusque Ecclesiæ facultatibus affabre elaboratum, elegantiusque ornatum conopeo vel saltem cortinula in exteriori parte, intus vero vel deauratum, vel panno serico albi coloris circumvestitum, et in eo candidum sternatur corporale, quod frequenter, alternis saltem mensibus, mutandum erit. Minime vero requiritur ara lapidea consecrata, quæ ad oblationem Sacrosancti sacrificii tantum est necessaria, et de qua in tabernaculo habenda nulla stat liturgica lex. In ipso nihil præter augustissimum Sacramentum reponi licet; non sacra olea, non sanctorum reliquiæ, non calices, non parva pyxis ad viaticum deserviens, aut aliud quidpiam, quantumvis sanctum sacramque videatur (3). Nihil quoque supra tabernaculum præter crucem collocari licet, non imagines, non candelabra, non vasa cum floribus, non denique sacræ reliquiæ cujuscumque sint dignitatis, ne illud sit veluti basis ad alia sustentanda (4). Nequit etiam ante ejusdem ostium vas florum, nec quid aliud retineri (5), neque in ipso imagines sculpi aut pingi, nisi Domini Salvatoris, vel sacræ Eucharistiæ allegoriam (6). Ostium sit bene firmum, suaque sera et clavi munitum, atque tale, ut sacra pyxis facile ac reverenter introduci ac extrahi possit. Clavis sit argentea, vel saltem deargentata, et duplex, ne, una amissa, fabri ferrarii manus adhiberi necesse sit ad illud aperiendum, semperque sit apud parochum vel rectorem Ecclesiæ, numquam vero apud Sacristam laicum, vel cappellanum assistentem.

XIX. Baptisterium, quod semper et merito uti ecclesiæ nobilissima pars reputatum fuit, quoad fieri possit, debet esse prope januam majorem templi, in ea ejusdem parte, quæ cornu Evangelii altaris

(1) Cons. *Accepimus*. (2) S. Rit. C. 27 Sept. 1822. Decret. Gener.
(3) S. C. Episc. et Reg. 3 Maj. 1693.
(4) S. R. C. 3 Apr. 1821. Decret. Gener. 2 Maj. 1836.
(5) S. R. C. 22 Jan. 1701.—6 Sept. 1846.
(6) Gardell. adnot. ad Decret. Gen. 3 Apr. 1821.

majoris respondet, scilicet in prima cappella ad lævam, vel in eodem loco prope januam in navi ecclesiæ laterali. Cancellis occludatur sera munitis, ut omnis vitetur irreverentia, neque accessus pateat, nisi in actu baptismum ministrandi. Fons baptismalis sit marmoreus, vel saltem ex alio lapide polito, et minime poroso, ne aquam persorbeat. Si qui nunc habentur reformandi fuerint, vel noviter alius struendus, in modum pyxidis fiat, et columna pariter lapidea fulciatur, ita ut in cappellæ seu navis medio fixus appareat, neve muro adhæreat. Forma exterior conchæ octangularis sit, ob significationem symbolicam juxta S. Ambrosii monitum. In interiore parte geminum habeat fundum, ut hinc salutaris unda stet, illinc eadem ex infantis capite defluens colligatur, et in sacrarium seu piscinam, infra ipsum fontem statuendam, tramite in subjecta columna et basi recluso demittatur. Fundus ad continendam aquam major sit, nec perforatus; alter minor et foratus. Foramen, expleto baptisate, recludatur, ne ex emanationibus inferioris piscinæ aqua sancta corrumpatur. Fons operculo ligneo vel metallico ipsi bene inhærenti tegatur, ex cujus labro atollatur pyramis ex ligno nucis, vel alio bene picto, in cujus vertice crux affabre elaborata, et deaurata seu depicta, emineat. Pyramis clavi firma muniatur, præsertim si cancelli baptisterii minoris sint altitudinis, ne quis aqua baptismali possit abuti, et clavis in sacristia caute custodiatur. Spatium cancellis clausum tam amplum sit, ut baptizantem, baptizandum, baptizandique susceptores facile et commode contineat.

XX. Ubi fons perforatus sit, vel lapis, ex quo factus est, minime conservet aquam, hæc in pelvi habeatur, quæ metallica sit oportet, et operculo munita, atque in cavitate ipsius fontis collocata.

XXI. Imago S. Joannis Christum baptizantis in pariete baptisterii depicta, vel defixa sit, ut magis augeatur adstantium fides et religio. In pariete etiam adaptetur armarium bipartitum et clavi obseratum, ubi vascula sacrorum oleorum custodiantur in superiori parte; in alia vero cochlear, sal, vestis alba baptizantis imponenda.

XXII. Exedræ, seu sedes confessionales, quæ in aperto Ecclesiæ loco esse debent, tabulis a tergo et ab utroque latere septæ sint (1), et a fronte tantum pateant, ita tamen ut volubili ostio seu cancello occludantur. In utroque latere sint fenestellæ, quibus ferreæ laminæ angustis foraminibus pertusæ, firmiter adhæreant. Quæ hodie sunt crates ligneæ seu largis foraminibus interpunctæ, vel reformentur ut

(1) S. Carol. Borr. *Instructio fabr. Eccles.* De confessionali.

supra, vel interius cooperiantur tela metallica. Super illas, a parte pœnitentis, oportet aliquam apponere Crucifixi, vel Bmæ. Virginis imaginem ad pios affectus in illius corde excitandos; intus vero, ex parte confessarii, locus in quo scheda casuum reservatorum, et stola violacea servantur (1).

XXIII. Ecclesiæ pars censetur, et est sacristia, ideoque de ea etiam peculiaris cura habenda, ut et nitida conservetur. Sit in loco ejus conspicuo crucifixi imago; sit armarium in quo servantur libri præscripti, Missalia scilicet, Rituale romanum, et kalendarium diœcesanum. In alio armario, sera et clavi munito, vel si in eodem quo libri, decenter et separatim omnino, custodiantur calices, pyxides, aliaque diurno servitio necessaria. Tabella etiam affigenda est ex juris præcepto (2), in qua legantur onera missarum, et elenchus aliarum functionum statis diebus celebrandarum. Fiat quoque fossa sat profunda et ampla, quæ, excepto fundo, undique opere lateritio vestita sit, operculo lapideo vel ligneo tuto claudenda, atque ita disposita, ut aqua, qua lavantur purificatoria, corporalia, pallæ, manus quæ tetigerint quidquid a solis sacerdotibus tangi possit, alio non decurrat, sed illic sistat, et in humo insumatur.

XXIV. Permittimus, ut in sacristiis, præsertim amplioribus, sedes quædam confessionalis, crate tamen instructa et commode aptata collocetur, quæ audiendis confessionibus surdorum, senum et infirma valetudine laborantium inserviat.

XXV. Non possumus non impense monere ecclesiarum rectores, ut diebus ac noctibus sit eis fidelissima cura sacristiæ, prout, in officium ostiariorum electi, moniti fuerunt, et sponderunt. Quæ igitur ceu vigiles domus Dei custodes ab ipsa ecclesia remove non dubitant, eadem quoque a sacristia arceri procurent. Vigilent, ut ibidem, quantum negotia necessaria et ministrorum officia patiuntur, religiosum servetur silentium: unde conventus et confabulationes inservientium, nugasque puerorum, qui, deficientibus clericis, ad ministeria quædam admittuntur, minime tolerabunt, et quoad fieri poterit, præpedient ne populus per sacristiam indiscriminatim adire ecclesiam assuescat, nec ibi morentur qui ad illius ministerium non pertinent.

XXVI. Parochi fideles edoceant quomodo ecclesiam ingredi et in ea potissimum se gerere debeant, scilicet «sit in ecclesiis humilis et devotus ingressus, sit in eis quieta conversatio, Deo grata, inspicientibus placita, quæ considerantes non solum instruat, sed

(1) S. Carol. Borr. *Ibid.* (2) Innoc. XIII. *Const. Nuper*, 23 Nov. 1697.

ædificet» (1). Sacerdotes imprimis sancta sua conversatione, summaque reverentia fidelium pietatem, devotionem et fidem excitent. Absit a domo Dei quicquid irreverentiam præ se ferre, ac loci sanctitatem offendere possit. Prohibeant ne mendici per ecclesiam vagentur elemosynam postulantes (2); ne fiant cachini, colloquia, strepitus, ne canes introducantur, ne inservientes contra honorem aut loco sancto, maxime autem Smo. Sacramento, aut fidelibus debitum delinquant, et ne quid quod ecclesiæ sanctitatem dedecet, in ipsa inducant. Uno verbo, omnia quæ non modo pietatem et religionem lædunt, sed proxime ad eam non tendunt, vel loci dignitate repugnant, ab eo omnino rejiciantur (3). Frequenter igitur fideles alloquantur parochi, atque reverentiam templo Dei exhibendam eis inculcent: mulieribus præsertim insinuent, qua modestia ac decencia, velato capite, juxta Apostoli monitum (4), et ecclesiasticas præscriptiones domum Dei ingredi, in eaque versari debeant.

XXVII. Meminerint sacerdotes verborum quæ quotidie in altari pronuntiant: «Domine, dilexi decorem domus tuæ, et locum habitationis gloriæ tuæ (5), et quod ore proferunt, operibus comprobent. Nec existiment se officio suo jam satisfecisse, si curæ inservientium omnia relinquunt, eos tantum monentes; sed ut de Nepotiano dicit S. Hieronymus, ipse sint solliciti, si niteat altare, si parietes absque fuligine, si pavimenta tersa, si sacrarium mundum, si vasa sint luculenta (6). Quæ cura sit continua, nec ad solas majores ecclesiæ solemnitates restricta. Cæterum laudabile opus præstabunt fideles si curæ hujus et ipsi participes fuerint. Hortentur etiam, et exemplum, pro suo posse, præbeant sacerdotes, ut religiosa largitate ad decorem templi concurrant, his præsertim temporibus, cum suis bonis expoliatas vident ecclesias, quibus antea ad fabricæ conservationem et cultus divini splendorem utebantur. Filii, filiæque Israël, ad faciendum opus tabernaculi, vestesque sacras, et omnem cultum componendum, mente promptissima ac devota, armillas suas, inaures, annulos et dextrariola, vasa aurea, purpuram, byssum et lapides pretiosos Domino obtulerunt (7).

XXVIII. Ecclesia violatur et polluitur, ideoque sacrosanctum Missæ sacrificium, aliæque ecclesiasticæ functiones in ipsa celebrari nequeunt, nisi prius reconcilietur (8): 1.º Quando in ea sanguis

(1) B. Greg. X. cap. Decet. *De immunit. eccles.*
 (2) S. Pius V. Cons. *Cum primum*. Clem. XI. Edit. 11 Julii 1703.
 (3) Conc. Iliberit. can. 35.—Carthag. III. (4) 1. Cor. XI. 13.
 (5) Ps. XXV, 8. (6) Epitaph. Nepotiani.
 (7) Exod. XXXV, 21 et seq. (8) *De consecr.* dist. 1, c. 2.

humanus in notabili quantitate per voluntariam, injuriosam, et graviter peccaminosam actionem effunditur (1); 2.º Quando in ea patratum homicidium voluntarium et injuriosum, etsi sanguis non effundatur (2); 3.º Quando humanum semen criminosè, voluntarie et notorie in ipsa effunditur (3); 4.º Quando in ea sepelitur excommunicatus vitandus, aut notorius clericus percussor, aut infidelis, aut in duello occisus (4). Præter hos casus in jure expressos, etsi per sacrilegum facinus detestanda ecclesiæ inferatur injuria, minime tamen ita violata censetur, ut nequeant sacræ peragi functiones, nisi prius reconcilietur. Ad cautelam tamen reconciliari debet, si inservierit stationibus militaribus (5), Reconciliatio, si consecrata fuerit ecclesia, ab Episcopo facienda est, non vero a simplici sacerdote, nisi ex Romani Pontificis expressa delegatione (6): si autem benedicta tantum fuerit, fieri potest a sacerdote ab Episcopo-delegato (7), et si urgeat, etiam sine delegatione (8).

XXIX. Oratoria, ad quæ per viam seu aream publicam, sive directe, sive indirecte accessus patet, publica sunt, et privilegiis omnibus, quibus publica donantur, frui possunt, atque ad illa pertinent leges de ecclesiis condendis, conservandis, et instaurandis; ideoque neque ædificari, nec benedici, nec dirui, nec ad profanos usus converti possunt, nisi ex Episcopi licentia (9). Omnia itaque quæ de ecclesiis dicta sunt, de oratoriis publicis intelligantur etiam, et parochi ea frequenter visitent, præsertim cum proximus sit dies, in qua functionem aliquam ibi celebrari oporteat, ut constet an omnia rite habeantur, et vel oportune ordinentur, vel functio solemnitas, imo et Missa lecta omittatur, si indecorus inveniatur locus.

XXX. In privatis oratoriis domorum, sine Apostolicæ Sedis facultate. Missa celebrari nequit (10), omnesque servandæ sunt conditiones in Pontificiis litteris pro eorum erectione statutæ. Visitatione Ordinarii subjaent pro eorum approbatione, et quoties indultarii aliam

(1) Cap. *Sicut* II. *Nullus* 14. *Ecclesiam* 27. *Ecclesiam* 28. *De consecr.* dist. I cap. *Ecclesia* 10. *De consecr. Eccles.*
 (2) Cap. *Si Ecclesia*. *De consecr. eccles.* Cap. *unic.* *De eodem tit.* in 6.º
 (3) Cap. *Si motum* 19. dist. 5. *De consecr.* Cap. *Proposuisti* 3. *De consecr.*
 (4) C. *Ecclesiis* 20 dist. 1. *De consecr.* Cap. *Si ecclesiam unic.* *De consecr. eccles.* in 6.º C. *sacris* 12. *De sepult.* Cap. *Consuluisti* 7. *De consecr. eccles.*
 (5) S. R. C. 27 Febr. 1847.
 (6) Cap. *Aqua* 9. *De consecr. eccles.* S. R. C. 19 Maj. 1607.
 (7) Rit. Rom. S. R. C. 9 Febr. 1608.
 (8) Cap. *Si ecclesia* 10. *De consecr. eccles.* Bened. XIV. *De Syn. diœc. lib.* XIII, cap. 15 n. 2. (9) Cap. 51. *De regulis juris* in 6.º
 (10) Conc. Trid. sess. XXII. *Decret. De observ. et evit. in Miss. sacrif.* Bened. XIV Const. *Magno* ad Episc. Polon.

domum incolere instituant, vel de una in aliam domus cellam transferri velint oratorium, ut sciri possit, an omnia juxta rubricas, et Apostolicum indultum ordinata sint (1). Parochi itaque aliquando inquirant de his, et si quid corrigendum noverint, ad Episcopum referant. Haberi nequeunt oratoria, ubi res domesticæ et profanæ tractantur, sed in cubiculo a domesticis usibus amoto. Nemo, qui Missæ adest in privatis oratoriis, etiam indultariis præsentibus, Ecclesiæ præcepto de ea audienda satisfacit, nisi ex illis sit, quibus in Brevi Apostolico conceditur, ut satisfacere possint (2). De hoc moneantur familiæ a parochis, necnon de prohibitione excipiendi sacramenta Pœnitentiæ et Eucharistiæ, nisi peculiari venia obtenta (3).

TITULUS X.

DE SACRA ET ECCLESIASTICA SUPELLECTILI.

Habitaculum Dei vivi ut decenter exornemus sacra Scriptura nos commonet (4). Dignus quippe est Deus noster accipere gloriam et honorem et virtutem (5), ut ei, per quem omnia facta sunt, serviant etiam omnes creaturæ, et ad augendam divini cultus dignitatem omnia conspirent. Ipsemet Deus in priori fœdere Moysi famulo suo manifestare dignatus est quidquid in tabernaculo, cujus exemplar ei monstravit, faciendum volebat, sacrificiorum ritus præscripsit, sacrorum vasorum numerum et materiam, sicut et vestium, quibus tum Summus Pontifex, tum sacerdotes, tum levitæ in ministrando uti debuerint. Quod in umbra, hoc in veritate; unde ab initio, et sequentibus sæculis Ecclesia Catholica sapientissime ordinavit quidquid in offerenda divina Hostia, in sacramentis ministrandis, in omni cultu adhiberi debeat ab Episcopis, a sacerdotibus, et clericis divino ministerio mancipatis, ut per externa adminicula ad rerum divinarum meditationem altius elevemur, atque per visibilia religionis ac pietatis signa in invisibilium amorem rapiamur.

Ut ergo sanctissimæ Ecclesiæ leges ad unguem observentur in omnibus quæ ad Dei gloriam et divini sacrificii honorem spectant, sequentia de sacra supellectili monenda et statuenda decernimus.

I. Omnis Ecclesia instructa debet esse sacra supellectili, quæ numero ministrorum, ac sacris in ea celebrandis functionibus congrua sit et sufficiens. Præ omnibus autem vasa sacra, ornamenta, et quidquid

(1) Vid. Ferraris verbo *oratorium* n. 26. (2) S. Congr. Conc. 15 Jul. 1797.
(3) Bened. XIV Const. *Magno* ad Episc. Polon. n. 15.
(4) Ps. XXV. (5) Apoc. IV, 11.

in oblatione incruenti sacrificii, in Sacratissimæ Eucharistiæ expositione, et in sacramentorum administratione adhiberi debet, ejusmodi sint oportet, ut divinorum mysteriorum majestatem commendent, animisque fidelium ingerant æstimationem et reverentiam.

II. Quum inter vasa mystica illa sint prima, quæ ad offerendum et consecrandum panem vitæ æternæ et calicem salutis perpetuæ requirantur, tenore Missalis romani et Sac. Rit. Congregationis decretorum declaratur, calices, ad quos omnino patena quoque pertinet, debere esse aurei, vel argentei, aut saltem eorum cuppa et patenæ ex argento intus deaurato (1). Alia quæcumque materia in cuppa vetita est (2), etsi in reliquo ex alio solido metallo conficiantur.

III. Ab Episcopo consecrari debent antequam ad sacrosanctum sacrificium celebrandum adhibeantur; iterumque requiritur consecratio, quando de novo inaurantur (3), vel quando effracta, aut a pede rescissa est cuppa, nisi sit tornatilis; sed abusus est, minime tolerandus, ut quoties vasa sacra artificis opera indigeant, prius quam ei tradantur, per sacerdotem ictu manus vel instrumenti despiciantur, ut consecrationem amisisse, et execrata esse censeatur (4).

IV. Eadem decoris ratio postulat, ut pyxis seu ciborium quoque sit aureum vel argenteum, sed attenta ecclesiarum paupertate, et impiorum hominum avaritia, quæ non reformidat sacra vasa profanare et furare, permittimus, ut ex alio metallo sit intus deaurato, numquam vero ex fragili materia (5). Præter pyxidem in qua Sanctissimum Sacramentum asservatur, alia sit parva, et ex eodem metallo, ad ipsum infirmis ministrandum. Ostensorium, quo major sacra Hostia publice exponitur, habeat lunulam ex auro vel argento inaurato confectam. Illud vero, ob prædictas rationes, nihil obstat quin ex ære, aut stanno, aut metallo albo efformetur. In ejus summitate crux visibilis ex præcepto requiritur (6).

V. Pyxis, ostensorium et lunula consecratione non indigent, sed benedictione tantum, quæ fieri potest ab habente facultatem sacra supellectilia benedicendi.

VI. In memoriam omnium revocare debemus, nemini in sacris non constituto, minus vero non clerico, licere, extra casum necessitatis, aut nisi mediante velo, tangere aut deferre vasa sacra, quæ immediate attingunt Sacram Eucharistiam (7), et similiter dicendum

(1) Missal. Rom. *rit. celebr. Miss.* I, n. 1. *De defectib. in Miss.* tit. X, n. 1.
(2) S. R. C. 20 Mart. 1875. (3) Id. 14 Jun. 1845. (4) Id. 20 April. 1822.
(5) Id. 31 Aug. 1867. *Rit. rom. De SS. Euchar. sacram.*
(6) S. R. C. 11 Sept. 1847. (7) S. R. C. 24 Sept. 1626.